

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Obelėlė“
direktoriaus
2025 m. spalio 01 d.
įsakymu Nr. V-81

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „OBELĖLĖ“ MOKINIŲ APŽIŪROS DĖL ASMENS HIGIENOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių apžiūros dėl asmens higienos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja asmens higienos ir užkrečiamųjų ligų profilaktinių priemonių vykdymą Vilniaus lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ (toliau – Mokykla).
2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ISAK-2680 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V-966/V-672 redakcija), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 22¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu, Lietuvos higienos norma HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V-284, Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 26 d. įsakymo Nr. V-93 redakcija), Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro parengtomis metodinėmis rekomendacijomis „Pedikuliozės profilaktika ir kontrolė“ (2015), Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro parengtomis metodinėmis rekomendacijomis „Niežų prevencija ir kontrolė“ (2015 m.), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. V-630 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. V-1473 redakcija) „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą mokykloje, kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“.
3. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:
 - 3.1. **Asmens higiena** – atskira higienos dalis, kuri tiria kūno, drabužių, avalynės priežiūrą, buitines bei aplinkos sąlygas ir nustato normas bei taisykles, atitinkančias asmens amžiaus anatomines-fiziologines savybes, padedančias išsaugoti sveikatą ir sudaryti higieninio elgesio įpročius.
 - 3.2. **Pedikuliozė (utėlėtumas)** – tai užsikrėtimas utėlėmis. Pedikuliozės sukėlėjai: galvinė utėlė, parazituojanči žmogaus galvos plaukuose, drabužinė utėlė, parazituojanči žmogaus drabužiuose. Visų rūšių utėlės maitinasi žmogaus krauju, sudeda kiaušinius (glindas), kuriuos priklijuoja prie plauko arti odos. Utėlės nešokinėja, bet greitai šliaužioja.
 - 3.3. **Niežai** – odos liga, kurią sukelia smulkios niežinės erkės. Užsikrečia žmogus nuo žmogaus glaudaus kontakto metu bei naudodamasis sergančiojo asmeninėmis kūno priežiūros priemonėmis. Ligai būdingas intensyvus niežėjimas.
4. Aprašas reglamentuoja mokinių apžiūros dėl asmens higienos organizavimo tvarką, ugdymo įstaigos ir visuomenės sveikatos priežiūros specialisto veiksmus vykdant pedikuliozės patikrą bei informavimo apie pedikuliozės profilaktiką ir įtariamus pedikuliozės atvejus tvarką.

5. Mokykloje sveikatos priežiūra vykdoma vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais visuomenės sveikatos priežiūrą mokykloje, ir šiuo Aprašu.
6. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas privalo tikrinti mokinių asmens higieną, planuoti ir taikyti užkrečiamųjų ligų ir jų plitimo profilaktikos priemones pagal kompetenciją, dalyvauti įgyvendinant užkrečiamosios ligos židinio ar protrūkio kontrolės priemones.
7. Visuomenės sveikatos specialisto, vykdančio mokinių apžiūrą dėl asmens higienos Švietimo įstaigoje, kvalifikacinius reikalavimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymai ir kiti teisės aktai.
8. Visuomenės sveikatos priežiūra Mokykloje vykdoma pagal Darželio mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planą (toliau – Veiklos planas), kuris yra sudedamoji Mokyklos mokslo metų veiklos plano dalis.
9. Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto darbo laikas derinamas su Mokyklos direktoriumi ir Visuomenės sveikatos biuru.

II SKYRIUS

MOKINIŲ APŽIŪROS DĖL ASMENS HIGIENOS EIGA

10. Mokykloje vaikų asmens higienos apžiūros organizuojamos siekiant užkirsti kelią užkrečiamųjų ligų (pedikuliozės, niežų ir kt.) plitimui. Asmens higiena gali būti tikrinama periodiškai, pagal epidemiologinės reikšmės, vaikui išsigydyčius ir sugrįžus į Mokyklą, arba profilaktiškai. Neigiamai įvertinus vaiko asmens higieną (įtarus užsikrėtimą, arba pastebėjus nešvarias ausis, panages, rankas, drabužius ar pajutus nemalonų kvapą ir pan.), mokytojas ir/arba visuomenės sveikatos specialistas vykdo individualų pokalbį su vaiku ir informuoja apie netinkamą vaiko higieną jo tėvus (rūpintojus, globėjus).
11. Sutikimą ugdymo įstaigoje vykdyti vaikų asmens higienos patikrinimo procedūrą, apžiūrą dėl pedikuliozės ir niežų, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) patvirtina pasirašydami dvišalę ugdymo sutartį su Mokykla.
12. Apžiūrą atlieka visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą mokykloje (toliau – VS specialistas), savo darbo metu.
13. Vaiko, kurio liga riboja jo dalyvavimą ugdymo procese, kelia pavojų kitų vaikų ir darbuotojų sveikatai, jeigu nustatomi užkrečiamųjų ligų ar kitų ūmių sveikatos sutrikimų požymiai (karščiavoja, dūsta, skundžiasi skausmu, viduriuoja, vemia, turi nežinomos kilmės bėrimo elementų, taip pat turi utėlių ar glindų.), jeigu vaiko būklė kelia pavojų kitų vaikų ir / ar darbuotojų sveikatai, sveikata turi pasirūpinti teisėtas jo atstovas (tėvai/globėjai/rūpintojai). Jeigu tėvai (globėjai, rūpintojai) atsisako rūpintis savo vaiko sveikata ir piktybiškai nereaguoja į vaiko sveikatos būklės pranešimus, apie tai raštu informuojamas socialinis pedagogas ir Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas atstovas, bendradarbiaujama sprendžiant iškilusią problemą siekiant užkirsti kelią infekcijos plitimui. Jeigu vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) ir toliau nereaguoja į Mokyklos reikalavimus rūpintis vaiko sveikata, organizuojamas Mokyklos Vaiko gerovės komisijos posėdis, kuriame svarstomas galimos vaiko nepriežiūros atvejis ir apie tai gali būti informuojamas Vilniaus apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius.
14. Vaikas į Mokyklą gali sugrįžti tik tada, kai yra sveikas arba visiškai išgydytas (t. y., neturintis užkrečiamųjų ligų ar kitų ūmių sveikatos sutrikimų požymių, neturintis nei utėlių, nei glindų ir kt.).
15. Prieš kiekvieną patikrinimą vaikai informuojami apie tai, kaip bus atliekama patikra.
16. Patikrinimas atliekamas atskiroje patalpoje, kurioje yra vandens bei muilo, individualiai apžiūrint kiekvieną vaiką. Atliekantis patikrinimą VS specialistas turi elgtis korektiškai ir vadovautis rekomendacijomis. Profilaktinis vaikų tikrinimas dėl apsikrėtimo utėlėmis yra vykdomas

- vadovaujantis metodinėmis rekomendacijomis „Pedikuliozės profilaktika ir kontrolė“, dėl apsikrėtimo niežais yra vykdomas vadovaujantis metodinėmis rekomendacijomis „Niežų prevencija ir kontrolė“.
17. VS specialistas patikrinimo metu įtaręs utėlėtumą vadovaujasi metodinėse rekomendacijose „Pedikuliozės profilaktika ir kontrolė“ (<http://www.ulac.lt/uploads/downloads/Pedikulioze%20WEB.pdf>) parengtais algoritmais, patikrinimo metu įtaręs niežus vadovaujasi metodinėse rekomendacijose „Niežų profilaktika ir kontrolė“ (<https://nvsc.lrv.lt/uploads/nvsc/documents/files/Niezai%20--%20WEB.pdf>) parengtais algoritmais.
 18. Baigus patikrą ir įtarus pedikuliozės/niežų atvejį tuoj pat informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) tiesiogiai, telefonu ar elektroniniu paštu, pokalbis su vaiku ir jo tėvais turi būti konfidencialus, siekiant apsaugoti vaiką nuo viešo izoliavimo, pažeminimo ir kitų neigiamų pasekmių. Tėvams (globėjams) suteikiama visa reikiama informacija apie uteles ar niežus ir jų šalinimo būdus. Kartu informuojama Mokyklos administracija ir bendruomenė, apie tai kad ugdymo įstaigoje nustatytas užkrečiamosios ligos atvejis (konkrečiai nenurodant vaiko vardo, pavardės), Mokyklos bendruomenei elektroninio dienyno pranešimu išplatunami laiškai, kuriuose rekomenduojama patikrinti savo vaikų galvas dėl galimo užsikrėtimo utėlėmis/niežais bei suteikia informaciją apie utėlėtumo/niežų profilaktiką.
 19. Patikrinimo rezultatai apibendrinami ir perduodami (apsikrėtusių vaikų skaičius, nurodant tik amžių) Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui.
 20. Profilaktinį vaikų tikrinimą dėl utėlių rekomenduojama atlikti po rudens, žiemos ir pavasario atostogų ir pagal epidemiologines reikmes.
 21. Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui informavus Mokyklą apie užkrečiamų ligų atvejį ar (ir) protrūkį arba VS specialistui nustačius galimą užsikrėtimą pedikulioze ar niežais, atsižvelgiant į jo rekomendacijas, dar organizuoja:
 - 21.1. Patalpų, įrenginių, inventoriaus valymą ir dezinfekciją bei užsikrėtusiojo patalynės užvalkalų ir rankšluosčių skalbimą pagal specialistų, vykdančių užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir kontrolę, nurodymus;
 - 21.2. Užkrečiamųjų ligų profilaktikai skirtus mokomuosius užsiėmimus ir renginius.
 22. Vaikui grįžus į Mokyklą VS specialistas savo darbo metu jam atlieka pakartotinį asmens higienos patikrinimą dėl taikyto pedikuliozės ar niežų gydymo kokybės.
 23. Jei pakartotinio patikrinimo metu vaikui nustatomas galimas pedikuliozės ar niežų atvejis, VS specialistas informuoja apie tai tėvus (globėjus, rūpintojus) telefonu ir raštu bei rekomenduoja pakartotinai kreiptis į gydytoją.
 24. Jeigu vaikui nustačius galimą užsikrėtimą pedikulioze ar niežais atvejį, tėvai (globėjai, rūpintojai) atsisako gydyti savo vaiką ir piktybiškai nereaguoja į VS specialisto pranešimus, VS specialistas raštu informuoja socialinį pedagogą ir Mokyklos vadovą ar jo įgaliotą atstovą ir kviečia bendradarbiauti sprendžiant iškilusią problemą siekiant užkirsti kelią pedikuliozės ar niežų plitimui.
 25. Jeigu vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) ir toliau nereaguoja į Mokyklos reikalavimus taikyti pedikuliozės ar niežų gydymą, organizuojamas Mokyklos vaiko gerovės komisijos posėdis, kuriame svarstomas galimos mokinio nepriežiūros atvejis ir apie tai gali būti informuojama Vilniaus apskrities vaiko teisių apsaugos skyrius.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Aprašo vykdymą pagal savo kompetenciją kontroliuoja Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo.

27. Grupės mokytojas, vadovaudamasis šiame Apraše numatyta tvarka, pastebėjęs epidemiologines reikmes, vykdo vaikų apžiūrą dėl asmens higienos individualiai ir/arba kartu su visuomenės sveikatos priežiūros specialistu jo darbo Mokykloje metu.
28. Mokyklos vadovas turi užtikrinti galimybę visuomenės sveikatos priežiūros specialistui atlikti patikrinimą sutartu laiku, sudarant sąlygas tikrinimą vykdyti konfidencialiai, t. y. atskiroje patalpoje.
29. Mokyklos vadovas savo vadovaujamoje Mokykloje supažindina su šiuo Aprašu visus mokytojus.
30. Apraše nurodytus veiksmus privaloma vykdyti visiems šiame dokumente nurodytiems darbuotojams, vaikams ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams).
31. Vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo laikytis VS specialisto ir Mokyklos reikalavimų, kuriais siekiama užkirsti kelią užkrečiamųjų ligų plitimo rizikai.
32. Mokyklos mokytojai, iš bendruomenės narių gavę informaciją apie užkrečiamosios ligos (pedikuliozės, niežų ir kt.) atvejį, apie tai privalo informuoti VS specialistą.
33. Informacija apie vaikus, kuriems apžiūrų metu įtariama pedikuliozė ar niežai, ir/arba nustatomi užkrečiamųjų ligų ar kitų ūmių sveikatos sutrikimų požymiai turi būti disponuojama tiek, kiek reikalinga vaiko teisei būti sveikam užtikrinti, tačiau nepažeidžiant jo teisės į privatų gyvenimą, asmens neliečiamybę, todėl ši informacija gali būti teikiama tik Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.